

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2017. november 15. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

Í T É L E T E T:

A hamis vád büntette és más bűncselekmény miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 24.Bf.10.579/2016/12. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott bűnös közokirat-hamisítás büntetében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont] is.

A vádlottal szemben kiszabott büntetést halmazati büntetésként kiszabottnak tekinti.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott köteles a harmadfokú eljárásban felmerült 23.380,- (huszonháromezer-háromszáznyolcvan) forint bűnügyi költséget az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A Budai Központi Kerületi Bíróság - az ismeretlen helyen tartózkodó vádlott távollétében lefolytatott eljárás eredményeként - 2016. április 21. napján kihirdetett, 12.B.2015/2013/103. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki büntetőeljárást eredményező hamis vád büntetében [Btk. 233. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés] és közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 274. (1) bekezdés c) pont]. Az elsőfokú ítélet Btk-ként az 1978. évi IV. törvényt jelölte.

Ezért őt, mint visszaesőt, halmazati büntetésül 1 év 10 hónap szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Úgy rendelkezett, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani, és kimondta, hogy a vádlott nem bocsátható feltételes szabadságra. A vádlottat az addig felmerült 159.450 forint bűnügyi költség állam részére történő megfizetésére kötelezte.

A távollévő vádlottat tájékoztatta a jogorvoslati lehetőségről.

Az ügyész az ítélettel szemben, eljárási szabálysértés - a vádlott vallomásának a bizonyítékok sorából történő kirekesztése - miatt, míg a védő elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a büntetés enyhítése végett jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Főügyészség Bfel.17.036/2013/2-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést visszavonta. A védelmi fellebbezést alaptalannak értékelte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával járt el. Az elsőfokú ítélet minden tekintetben megalapozott. A megállapított tényállásból okszerűen következtetett a bíróság a vádlott bűnösségre és törvényes a cselekmény minősítése is. Az elsőfokú bíróság helytállóan sorolta fel és értékelte a büntetéskiszabás körében figyelembe vett szempontokat.

Mindezek alapján a kerületi bíróság ítéletének tanácsülésen történő helybenhagyására tett indítványt.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság - a továbbra is ismeretlen helyen tartózkodó vádlott távollétében lefolytatott eljárás eredményeként - a 2017. január 17-én, nyilvános ülésen kihirdetett, 24.Bf.10.579/2016/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

A vádlottat az ellene, az 1978. évi IV. törvény 274. §. (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint minősülő közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alól felmentette.

Kimondta, hogy az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény jogszabályi alapja az 1978. évi IV. törvény, és e cselekmény megnevezése: „hamis vád büntette”.

A büntetés halmazati jellegére történő utalást mellőzte és a börtönbüntetés tartamát 1 év 2 hónapra enyhítette. A másodfokú eljárásban felmerült 10.880. forint bűnügyi költség viselésére a vádlottat kötelezte.

Tájékoztatót adott mind a nyilvános ülésen részt venni nem kívánó ügyész, mind a távollévő vádlottat megillető fellebbezési lehetőségről.

A másodfokú ítélettel szemben a Fővárosi Főügyészség Bfel.17.036/2017/4. számú átiratában fellebbezést jelentett be a vádlott terhére, a közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alól történt felmentést sérelmezve, e vonatkozásban is a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében.

Álláspontja szerint a tényállás megalapozott és irányadó volt a másodfokú eljárásban is. A terhelt cselekménye tekintetében változatlan tényállás alapján azonban a másodfokú bíróság téves jogi következtetéssel jutott arra, hogy a vádlott nem követte el a közokirat-hamisítás büntettét. Elkerülte ugyanis a figyelmét az, hogy a rendőri jelentés azt is közhitelesen igazolja, hogy ki volt a jelentésbe foglalt adatokat nyilatkozó személy, e vonatkozásban pedig a hatóság megtévesztése folytán hamis tartalmú volt a rendőri jelentés. Jogi álláspontjának igazolására idézte a 2/2004. büntető jogegységi határozat 1. és 2. pontjának a rendelkezéseit.

Indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság változtassa meg a másodfokú bíróság ítéletét, a vádlottat mondja ki bűnösnek közokirat-hamisítás büntetében is [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont], „e bűncselekmény miatt is szabjon ki, halmazati” büntetést, egyebekben a másodfokú határozatot hagyja helyben.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség Bf.274/2017/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta.

A felmentő rendelkezés jogi alapját képező másodfokú bírósági álláspont ismertetését követően, azt alaptalannak, a 2/2004. Büntető jogegységi határozatban foglaltakkal ellentétesnek értékelte. Ennek igazolására - a Fővárosi Főügyészség fellebbezésében foglaltakkal egyezően - ismertette a jogegységi határozat 1. és 2. pontjában írtakat. A jogegységi határozatból idézte, hogy az okiratba foglalt nyilatkozatot megtevő személy kilétét a közokirat közhitelesen bizonyítja, a nyilatkozatot tevő személy tekintetében a hatóság megtévesztése nem zárható ki. „Arra nézve pedig, hogy ki volt a nyilatkozó személy, jelentős jogi relevancia fűződhet.”

A fellebbviteli főügyészség azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéletőzárta a Fővárosi Törvényszék ítéletét változtassa meg, a vádlottat mondja ki bűnösnek közokirat-hamisítás büntetében is, az első fokon kiszabott büntetéssel megegyező tartamra súlyosítsa a büntetést, egyebekben a másodfokú ítéletet hagyja helyben.

A harmadfokú eljárást ugyancsak a vádlott távollétében folytatta le a bíróság.

A harmadfokú nyilvános ülésen az ügyész a Fővárosi Főügyészség Bfel.17.036/2017/4. számú fellebbezésében, valamint a Fellebbviteli Főügyészség Bf.274/2017/1. számú átiratában írtakat változatlanul fenntartotta. E nyilatkozatok tartalmának megfelelően a vádlott bűnösségének további megállapítását, halmazati büntetés keretében büntetésének a súlyosítását indítványozta.

A harmadfokú nyilvános ülésen a védő a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 24.Bf.10.579/2016/2. számú ítéletében írt jogi érvekkel értett egyet, a bűnösségi kör bővítésére nem látott lehetőséget, a másodfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta.

A bejelentett ügyészi fellebbezés az alábbiak szerint részben alapos.

A harmadfokú bíróság az ügyészi fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az első-, illetve a másodfokú bíróság megtartotta-e, továbbá, hogy a másodfokú határozat megalapozott-e vagy sem. [Be. 387. § (1) bekezdés]

A perrendi szabályokat az elsőfokú bíróság teljeskörűen, míg a másodfokú bíróság túlnyomórészt betartotta.

Mind az elsőfokú mind a másodfokú bíróság az eljárást az ismeretlen helyen tartózkodó vádlott távollétében folytatta le, az erre vonatkozó eljárási szabályokat mindkét bíróság maradéktalanul megtartotta. [Be. XXV. fejezetének a rendelkezései]

A rendelkezésre álló bizonyítékok felhasználhatósága körében két probléma kapcsán fejtette ki jogi álláspontját mindkét bíróság és e körben részben azonos, részben ellentétes álláspontra helyezkedett.

Mind a Budai Központi Kerületi Bíróság, mind a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság kirekesztette a bizonyítékok sorából a terheltnek - a vele szemben hamis vád büntette és közokirat hamisítás büntette miatt a Budapesti Nyomozó Ügyészségen Nyom.1587/2013. szám alatt folyamatban lévő eljárásában - a 2013. augusztus 26-án tett, a nyomozati iratok 95-103. oldalán elfekvő gyanúsítottai vallomását. (elsőfokú ítélet: 14. oldal 5. bekezdés, másodfokú ítélet: 2. oldal 6. bekezdés)

A gyanúsítottak a jelen eljárásban tett ezen egyetlen kihallgatásáig védő kirendelésére nem került sor, annak ellenére, hogy a hamis vád minősített esetének a büntetési tételére tekintettel a büntetőeljárásban a védő részvétele kötelező volt.[1878. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 233. § (1) bekezdés a) pont (2) bekezdés, Be. 46. § a) pont] A vádlott kihallgatása elején úgy nyilatkozott, hogy: védőt nem kíván meghatalmazni, védő kirendelését kéri, továbbá a védő jelenléte nélkül is tesz vallomást. A védő kirendelése csak a terhelt kihallgatása utáni napon történt meg.

A büntető eljárás mindkét fokán eljáró bíróság egyértelműen leszögezte azt, hogy a Be. 179. § (3) bekezdésben foglalt rendelkezésből, nem vezethető le, hogy kötelező védelem esetén nem kell a nyomozóhatóságnak a terhelt meghallgatása előtt védőt kirendelnie. Ez a Be. 48. §. (1) bekezdésében írt szabályból sem következik.

Ezzel a harmadfokú bíróság maradéktalanul egyetért.

Az első és másodfokú bíróság által is hivatkozott alkotmánybírósági határozatból kitűnően a védelemhez való jog körében elválík egymástól a védő - meghatalmazással vagy kirendeléssel történő - eljárásban való megjelenéséhez fűződő joga és az ennek biztosítására vonatkozó hatósági kötelezettsége, illetve a már az eljárás szereplőjévé vált védő tekintetében a védelemhez való jognak

az a korlátozása, hogy a nyomozás során a gyanúsított kihallgatása a szabályszerűen idézett védő távollétében is megtartható.

A határozat nem hagy kétséget a felől, hogy kötelező védelem esetén a terhelt nem mondhat le a védő biztosításának a jogáról, ekkor ugyanis a „terhelt döntésétől függetlenül védő vesz részt a büntetőeljárásban”. (8/2013. alkotmánybírósági határozat [26] pont)

Csak az nem tekinthető a védelemhez való jog szükségtelen és aránytalan korlátozásának, ha az eljárásban már részt vevő védő, a nyomozás során, törvényes idézést követően nem jelenik meg a terhelti kihallgatás foganatosításakor. (8/2013. alkotmánybírósági határozat [30] pont)

E tekintetben a bírói gyakorlat is egyértelműen leszögezte, hogy kötelező védelem esetén a védő kirendelésének az elmulasztása a terhelt jogainak a lényeges korlátozását jelenti. Kötelező védelem esetén a védő kirendelésének hiányában történő terhelti kihallgatáson tett vallomás bizonyítékként nem vehető figyelembe. [Be. 78. § (4) bekezdés, illetve BH2007. 402., továbbá a másodfokú bíróság által is hivatkozott BH2016. 327. számú eseti döntésben írtak]

Erre tekintettel a másodfokú bíróság törvényesen osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a gyanúsított vallomásának a fel nem használhatóságával kapcsolatban. E terhelti vallomást a harmadfokú bíróság szerint is ki kellett rekeszteni a bizonyítékok sorából.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a helyes következtetésre tekintettel feleslegesen mutatta be az elsőfokú bíróság e gyanúsított vallomás tartalmát az ítélete 4. oldal 4. bekezdéstől az 5. oldal 2. bekezdésig terjedően. Az adott bizonyíték számbavételét és bemutatását, a bizonyíték kirekesztésére tekintettel funkció nélkülinek kell tekinteni.

Eltérően értékelte azonban az első és a másodfokú bíróság a terhelt - a vele szemben kábítószerrel visszaélés bűncselekménye miatt a Budapesti I. Kerületi Rendőrkapitányságom 01010/585/2013. bü. szám alatt folyamatban lévő eljárásban - 2013. május 28-án készült rendőri jelentésbe foglalt, a nyomozati iratok 35. oldalán elfekvő nyilatkozatának a bizonyítékként történő felhasználhatóságát.

A jelentésnek azt a részét, amely a terheltnek a kábítószerrel visszaélés bűncselekménye tekintetében a saját elkövetői tevékenységével - és ezzel szoros logikai összefüggésben a hamis vád büntetvével és a közokirat-hamisítás büntetvével - kapcsolatos nyilatkozatát tartalmazza, az elsőfokú bíróság kirekesztette a bizonyítékok sorából, míg a másodfokú bíróság ezt alaptalannak tartotta és a vonatkozó részt a bizonyítékok sorába visszaemelte. (elsőfokú ítélet: 17. oldal 3. bekezdés, másodfokú ítélet: 2. oldal 7. bekezdés és 3. oldal 1. bekezdés)

A másodfokú bíróság nem tartotta ugyanis elfogadhatónak az elsőfokú bíróságnak azt az érvelését, hogy a jelzett bizonyíték azért nem vehető figyelembe, mert a jelentésből nem tűnnek ki a kötelező terhelti kioktatások, különös tekintettel arra, hogy e nyilatkozat is a védő kirendelése előtt született. Ezzel szemben a másodfokú bíróság úgy értékelte, hogy: „a jelentés tartalma szerint, az ekkor gyanúsítottként még eljárásba be nem vont a vádlott önként, írásminta felvételét megelőzően közölte a rendőrökkel a fentieket”. Mivel a vádlott sem a kábítószerrel visszaélés, sem a hamis vád és közokirat-hamisítás büntette miatt indult eljárásban nem került terhelti pozícióba, nem merülhetett fel sem az önvádra kötelezés tilalmával kapcsolatos figyelmeztetés, sem a védő kirendelésének a szükségessége. [Be. 117. § (2) bekezdés, 46. §. a) pont] A büntetőeljárásban felhasználhatók azok az okirati és tárgyi bizonyítási eszközök, amelyeket valamely hatóság jogszabályi feladatainak az ellátása során, hatáskörében eljárva, a büntető eljárás során készített, illetve beszerezett. [Be. 76. §. (2) bekezdés] (másodfokú ítélet 3. oldal 1. bekezdés)

A harmadfokú bíróság e kérdésben nem osztotta a másodfokú bíróság véleményét.

Kialakultnak kell tekintetni a bírói gyakorlatot a tekintetben, hogy közvetlen módon nem vehető figyelembe bizonyítékként a rendőri jelentésnek az a része, amely valakinek a cselekménnyel kapcsolatos közléseit tartalmazza.

A büntetőeljárásban terhelt vagy tanú pozíciójába kerülő személy cselekménnyel kapcsolatos közlése vallomás formájában válhat a bizonyítás eszközévé.

A gyanúsított, illetve a tanú kihallgatásáról és a szembesítésről jelentés nem készíthető. [Be. 168. § (1) bekezdés]

A terheltet a kihallgatásának a megkezdésekor a törvényben meghatározott körben figyelmeztetni kell. A figyelmeztetést, valamint a terheltnek a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni. A figyelmeztetés és a figyelmeztetésre adott válasz jegyzőkönyvezésének elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe. [Be. 117. § (2) bekezdés] Ebből következően, de az eljárási törvény más rendelkezése értelmében is a nyomozás során a gyanúsított meghallgatásáról jegyzőkönyvet kell készíteni, melynek során a gyanúsítottnak a jegyzőkönyvbe foglalt vallomásával kapcsolatban további jogosultságai is vannak, például szó szerinti jegyzőkönyvezést indítványozhat, aláírásával igazolhatja, hogy a jegyzőkönyv az általa elmondottakat tartalmazza, vagy attól eltér, a jegyzőkönyv kijavítását kérheti. [Be. 166. § (3) bekezdés és (5) bekezdés]

Ezekkel a garanciákkal válik a gyanúsított vallomása bizonyítékká, amelyekkel szembeni igény olyan erős, hogy a későbbi terheltnek az eljárás megindulását megelőzően a hatóság előtt tett nyilatkozata, csak akkor vehető figyelembe bizonyítékként, ha azt vagy tanúvallomásként jegyzőkönyvbe foglalják és a törvényben meghatározott egyéb feltétel is fennáll, vagy a terhelt a már ilyen minőségben történő meghallgatása során az elé tárt, jelentésbe foglalt nyilatkozatát fenntartotta. [Be. 291. § (2) bekezdés, Be. 301. § (2) bekezdés]

Megjegyzzi a harmadfokú bíróság, hogy a rendőri jelentésbe foglalt személyi nyilatkozatok a nyomozóhatóságot orientálják az eljárás további menete tekintetében, így ezek részei a rendőri jelentésnek, de közvetlenül nem részei a bizonyításnak. A rendőri jelentésbe foglalt nyilatkozat tartalma nem válhat közvetett módon úgy sem a bizonyítás részévé, hogy a közöltek tartalmára a jelentést készítő rendőröket a nyomozóhatóság vagy a bíróság tanúként meghallgatja, ez ugyanis az előbb írt terhelti jogosultságok megkerülését jelenti.

Az I.r. vádlott taglalt nyilatkozatának bizonyítékként való közvetlen felhasználása tehát sérti a terhelti jogokat, ezért a harmadfokú bíróság kirekesztette a bizonyítékok közül a nyomozati iratok 35. oldalán elfekvő, 2013. május 28-án készült, 01010/585/2013. számú rendőri jelentés 2. bekezdését.

A másodfokú bíróság törvényesen biztosított fellebbezési jogot az ügydöntő határozatával szemben. [Be. 386. § (1) bekezdés c) pont]

Másodfellebbezésnek akkor van helye, ha a másodfokú ítélet folytán a bűnösség köre megváltozik. [BH2014. 44.]

Nem tekinthető a bűnösségi kör megváltozásának, ha a terhelt egyazon cselekményéről csupán abban a kérdésben formált eltérő véleményt az első és a másodfokú bíróság, hogy az egy bűncselekményt vagy alaki halmazatban lévő több bűncselekményt valósít-e meg. (BH2015. 244., BH2014. 44.)

Nem kizárt azonban a másodfellebbezés, ha anyagi halmazatban álló cselekmények vonatkozásban jutott eltérő következtetésre az első, illetve a másodfokú bíróság. Az ítélezési gyakorlat az anyagi halmazat körébe tartozónak tekinti, ha az elkövető egy magatartással megvalósított cselekménye a különböző jogtárgyak sérelmének az időbeli megvalósulása tekintetében elválik egymástól.

Jelen estben a közokirat-hamisítás büntette és a hamis vád büntettének az alapesete az elkövető egy magatartásával 2012. április 24-én valósult meg, ugyanakkor a hamis vád büntette, a büntetőeljárást eredményező minősítő eredmény tekintetében csak 2012. szeptember 11-én vált befejezetté. Vagyis a két különböző jogtárgyat sértő cselekmény megvalósulási ideje markánsan elvált egymástól, a két cselekmény egymással valóságos anyagi halmazatban áll.

A harmadfokú bíróság egyetértett a másodfokú bíróságnak az elsőfokú ítélet megalapozottsága tekintetében tett megállapításaival. Az elsőfokú bíróság valóban igen gondosan eleget tett ügyfelderítési kötelezettségének. A másodfokú bíróság a terhelt személyi körülményei körében az előéleti adatok pontos rögzítéséhez szükséges ítéletek kiadmányait beszerezte, azokkal az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást kiegészítette és pontosította. Ezek a tényállás-korrekciók szükségesek voltak és irathűek. A megállapított tényállás hiánytalan, megfelel az iratok tartalmának. Az ítéletekben írt ténybeli következtetések a logika szabályainak a megtartásával születtek.

A tényállás a harmadfokú eljárásban már csak egy esetben szorult pontosításra az iratok tartalma alapján [Be. 3452. § (1) bekezdés a) pont]. A harmadfokú bíróság az elsőfokú ítélet 3. oldal utolsó bekezdését - a beszerzett ítélet alapján - úgy pontosítja, hogy a Budai Központi Kerületi Bíróság 2.B.I.1281/2009/79. számú ítélete a Fővárosi Bíróság 23.Bf.I.8414/2010/12. számú ítélete folytán emelkedett jogerőre.

A másodfokú bíróság az általa bizonyítékok sorába visszaemelt rendőri jelentésrész alapján kiegészítette az elsőfokú bíróság mérlegelését olyan formában, hogy azt összevetette a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal. E bizonyítéknak a „tanúk szavahihetőségét erősítő” jelentőséget tulajdonított a vonatkozásban, hogy a vádlott elkövette a hamis vád büntettét. Tekintettel azonban arra, hogy a harmadfokú bíróság a taglalt jelentésrészt kirekesztette a bizonyítékok köréből, a törvényszék ítéletében ezzel kapcsolatban írtak sem képezhetik a másodfokú ítélet részét. Ezért a harmadfokú bíróság a másodfokú határozat 3. oldal második bekezdéséből a „fent kifejtettek alapján a hivatkozott rendőri jelentést” módon kezdődő és „Tököli BV intézetben tett vádlotti nyilatkozat előtt” módon végződő szövegrészt mellőzte.

A mellőzés nem bontja meg az egyébként rendelkezésre álló vádlottat terhelő bizonyítékok rendszerét. A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően helyesen mutatott rá, hogy az igazságügyi írás-szakértői vélemény eredménye olyan objektív bizonyíték, amely önmagában is egyértelműen igazolja azt, hogy nem a tanúl-gyel, hanem a vádlottal szemben intézkedtek a rendőrök 2012. április 24-én, őt állították elő a Budapesti I. Kerületi Rendőrkapitányságra, az ő közlése alapján szerepel a 02010/11299/2012. id. számú jelentésben, hogy a tanúl-gyel szemben történt intézkedés. Kategorikusan megállapítható volt ugyanis, hogy az előállítás során keletkezett okiratokon az eljárás alá vont személy aláírásai a vádlottól származnak, vagyis az egyéb okirati bizonyítékok a vádlott büntetőjogi felelősségének az irányába mutatnak.

Így a vádlott által elkövetett bűncselekményeket a harmadfokú bíróság is teljes körűen bizonyítotttnak látta.

A másodfokú bíróság megalapozottan jutott - az elsőfokú bírósággal egyezően - arra a következtetésre, hogy a vádlott cselekményének az elbírálásakor az 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) rendelkezéseit kell alkalmazni. E körben megfelel a joggyakorlatnak e büntetőtörvény megjelölésével kapcsolatban írt másodfokú álláspont, illetve megfelel az eljárási törvény rendelkezéseinek és a joggyakorlati iránymutatásnak az is, amit a bűncselekmények megnevezésével kapcsolatban az elsőfokú ítélet rendelkezéseihez fűzve kifejtett.

A másodfokú bíróság helyesen állapította meg - az elsőfokú bírósággal egyezően - hogy a vádlott bűnös az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények körébe tartozó hamis vád büntettében. Helyes a jogszabályi alap korrekciója, és a bűncselekmény megjelölése is.

A harmadfokú bíróság e cselekmény jogi minősítése kapcsán utal az elsőfokú ítélet 19. oldal 5. bekezdésétől 20. oldal 6. bekezdésében írtakra, mellyel egyetért, azt megismételni szükségtelen.

Helyesek az első és másodfokú ítéletnek azok a megállapításai is, hogy a vádlott a vád hamisságát az alapügy befejezése előtt a hatóság előtt feltárta. [korábbi Btk. 236. (2) bekezdés] (elsőfokú ítélet: 19. oldal 1. bekezdés , másodfokú ítélet: 3. oldal 2. bekezdés) A valótlan állítás visszavonása ugyanis a vád hamisságának a feltárását jelenti.

A harmadfokú bíróság nem értett egyet a másodfokú bíróság jogi álláspontjának végkövetkeztetésével a közbizalom elleni bűncselekmény megvalósulásával kapcsolatban.

E vonatkozásban az elsőfokú bíróság az ítélet 20. oldal 7. bekezdéstől a 21. oldal 4. bekezdésében írtakkal, valamint az ügyészi fellebbezésben foglaltakkal tudott azonosulni.

A 2/2004. számú büntető jogegységi határozat - a határozat meghozatalának időpontjára tekintettel, értelemszerűen a korábbi Btk. rendelkezéseit felhívva - kimondja, hogy: „I. Ha az elkövető az ellene indított büntetőeljárás során más létező személynek adja ki magát, és az ennek megfelelő adat kerül az ügyben eljáró hatóságok által készített közokiratba, a hamis vád büntette [Btk. 233. §] mellett az "intellektuális" közokirat-hamisítás [Btk. 274. § /1/ bekezdés c/ pont] büntetést is elköveti".

A jogegységi határozat a bíróságok jogalkalmazó tevékenységében kötelező erejű. [Alaptörvény 25. cikk 3. bekezdés]

Ahogy erre a Fellebbviteli Főügyészség is utal az átiratában a jogegységi határozat meghozatalára azért került sor, mert e tekintetben a bírói gyakorlat megosztott volt, a határozat a jogegységet szolgálta.

Helyesen indult ki a másodfokú bíróság abból, hogy az intellektuális közokirat-hamisítás [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pont] bűncselekményének az elkövetése csak akkor állapítható meg, ha a közokirat bizonyítóereje kiterjed a benne foglalt, az elkövető közreműködésével bevezetett tények valóságának a bizonyítására, vagyis azok tatalmának a tanúsítására is.

Ezzel összefüggésben a közokirat polgári eljárásjog szerinti fogalmával összhangban állapította meg azt, hogy a rendőri jelentés, közokirat. [Pp. 195. §.]

A rendőri jelentés bizonyító ereje kiterjed a rendőri intézkedés megtörténtének, körülményeinek és annak a bizonyítására is, hogy az intézkedés alá vont személy milyen adatokat közölt. Helyes az a megállapítás is, hogy a rendőri jelentés, mint un. „rendelkező” közokirat nem alkalmas a bediktált adatok valóságának bizonyítására.

Az idézett jogegységi határozat meghozatala során azonban a jogegységi tanács leszögezte azt is, hogy a közokirat ellenkező bizonyításig „a nyilatkozó személyt közhitelesen tanúsítja, és ha az nem azonos azzal, aki a nyilatkozatot tette, ezt az adatot nem a valóságnak megfelelően tartalmazza, tehát hamis. Ez akkor is így van, ha a nyilatkozat valóságnak megfelelőségét már nem tanúsítja közhitelesen. Arra nézve pedig, hogy ki volt a nyilatkozó személy, jelentős jogi relevancia fűződhet. Aki tehát a büntetőeljárás során más, valós személynek adja ki magát, a hamis vád mellett megvalósítja a Btk. 274. §-a (1) bekezdésének c/ pontjába ütköző közokirat-hamisítás büntetést is, ha ez az adat a hatóság által készített közokiratba kerül.” (kiemelés a harmadfokú bíróságtól)

Jelen esetre vonatkoztatva ez azt jelenti, hogy a rendőri jelentés ellenkező bizonyításig azt igazolta közhitelesen, hogy a tanúl 2012. április 24-én, Budapesten nyilatkozott a rendőrhatalóságnak. Ami teremthet olyan helyzetet, hogy a tanúl ellen indult büntetőeljárásban a rendőri jelentés tartalmát az eljáró hatóság szembeállítja a tanúl-nek azzal a védekezésével, hogy a kérdéses napon nem tartózkodott a fővárosban. Így a jelentés tartalmának valóban jelentős lehet a jogi relevanciája.

Ez pedig lényegesen sérti a közokirat hitelességébe vetett, közbizalomhoz fűződő társadalmi érdeket.

Ezért a harmadfokú bíróság - e tekintetben a másodfokú bíróság határozatát megváltoztatva - a vádlott bűnösségét közokirat-hamisítás büntetében is megállapította. [1978. évi IV. tv. 274. § (1)

bekezdés c) pont] Erre tekintettel a másodfokú ítélet e vonatkozásban tett felmentő rendelkezését mellőzte.

A harmadfokú bíróság a vádlott cselekményeinek a bűnhalmazati jellegét ismét megállapította. [1978. évi IV. tv. 12. § (1) bekezdés]

A vádlott bűnösségének a közokirat-hamisítás büntetében is történő megállapítása és a halmazati büntetés kiszabása tekintetében az ügyészi fellebbezés eredményre vezetett.

A másodfokú határozatnak helyes az elsőfokú határozatot helybenhagyó rendelkezése, miszerint a vádlott visszaeső. [1978. évi IV. tv. 137. §.14. pont] Ezt a minőséget az elsőfokú ítéletben jelzett 2. pont alatti elítélésen túlmenően a 3. és 4. pont alatti elítélések is megalapozzák. (elsőfokú ítélet: 21. oldal 6. bekezdés)

A büntetéskiszabás körében figyelembe vett súlyosító és enyhítő körülmények az 56. Bk. véleményben foglaltak alapján kiegészítésre szorulnak.

Jelentős az enyhítő hatása annak, hogy a vádlott a hatóság előtt feltárta a cselekmény elkövetését, ami jelen ügyben is a beismerés körében értékelhető. (Bk. vélemény II.11. pont) E körülmény enyhítő hatása a törvényi rendelkezésekből is egyértelműen következik. [korábbi Btk. 236. § (2) bekezdés]

Az időmúlás enyhítő hatását növeli a másodfokú ügydöntő határozatok kihirdetéstől eltelt idő is. (Bk. vélemény III.10. pont)

A cselekmény elkövetése óta eltelt hosszabb idő objektív enyhítő hatása mellett rögzíti a harmadfokú bíróság, hogy - az elsőfokú ítélet 17. oldal 2. bekezdésében írtakkal ellentétben - nem állapítható meg „az eljárás indokolatlan elhúzódása”. Ezt a kitélt az indokolásból mellőzi.

Az eljárás elhúzódása nem azonos az időmúlással. Az időmúlás objektív kategória, a cselekmény elkövetése és a jogerős elbírálás közötti időt jelöli, megállapítása értékelő mérlegelést nem igényel, csak a jelzett idő hosszának a minősítését a büntetéskiszabás körében. Az eljárás elhúzódása a vád benyújtása és a jogerős elbírálás közötti időt jelöli, megállapításához jogalkalmazói elemző értékelés vezet, azt fejezi ki, hogy a hatóság felróható módon tétlenkedett az ügyintézés során, megállapítása esetén az ítélet indokolásában fel kell tüntetni az erre tekintettel történt enyhítés tényét és annak mértékét. [2/2017.(II. 10.) AB. határozat]

Jelen esetben mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával, tétlenkedés nélkül folytatta le az eljárását, ezért mellőzni kellett az ezzel kapcsolatos megállapítást.

Figyelembe véve a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyességét, a bűnösség fokát, az egyéb súlyosító és enyhítő körülményeket, a harmadfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a másodfokú bíróság indokoltan alkalmazott börtönbüntetést a vádlottal szemben.

A harmadfokú bíróság a főbüntetésnek a másodfokú bíróság által kiszabott mértékét is megfelelőnek tartotta, mert, noha a vádlott bűnösségét további bűncselekményben is megállapította, a korábban figyelembevettekhez képest bővült az enyhítő körülmények száma és növekedett azok súlya is.

E vonatkozásban az ügyészi fellebbezés nem vezetett eredményre.

Elégséges a kiszabott mellékbüntetés mértéke is.

Helyes az elsőfokú ítéletet e vonatkozásban helybenhagyó másodfokú rendelkezés a vádlottnak a feltételes szabadságból való kizárása tekintetében is. [1978. évi IV. tv. 47. § (4) bekezdés a) pont] (elsőfokú ítélet: 22. oldal 5. bekezdés)

A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság határozatát a jelzett körben megváltoztatta [Be. 398. § (1) bekezdés]. Egyebekben helybenhagyta [Be. 397. § (1) bekezdés].

Budapest, 2017. november 15.

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

dr. Fülöp Ágnes Katalin sk.
előadó bíró

dr. Halász Irén sk.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 24.Bf.10.579/2016/12. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 5.Bhar.120/2017/19. számú ítéletében írt változtatással 2017. november 15. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapest, 2017. november 15.

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Moncz Tímea
tisztviselő